

EUROPEJSKA STRATEGIA ZIELONYCH FESTIWALI 2030

WPRO — WADZENIE

Festiwale są ucieleśnieniem ducha ludzkiej kreatywności, pomysłowości i różnorodności. Wpływają także pozytywnie na bogactwo kulturowe społeczności na całym świecie. Organizatorzy festiwali coraz częściej dostrzegają potrzebę działania w sposób zrównoważony i podejmują zdecydowane kroki, by znaleźć balans między ludzką ekspresją a potrzebą ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego.

Europa zмага się obecnie z wieloma poważnymi kryzysami, m.in. kryzysem klimatycznym, utratą bioróżnorodności, wyczerpywaniem się zasobów naturalnych oraz stałą ingerencją w delikatne ekosystemy. Opracowano szereg międzynarodowych i europejskich narzędzi oraz krajowych i lokalnych przepisów i wymogów, które mają wspierać społeczeństwo na drodze do koniecznych zmian. Są to m.in. **Porozumienie Paryskie, Agenda 2030, Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ i Europejski Zielony Ład**. W ramach Europejskiego Zielonego Ładu Unia Europejska dąży do tego, aby stać się pierwszym kontynentem neutralnym dla klimatu. Celem jest ograniczenie emisji netto gazów cieplarnianych w Europie do 2030 roku o co najmniej 55% w porównaniu z poziomem z roku 1990.

Komisja Europejska przyjęła pakiet propozycji, które mają na celu dostosowanie polityk klimatycznych, energetycznych, transportowych i podatkowych UE do wymogów redukcji emisji gazów cieplarnianych. Europejski Zielony Ład nie zawiera jednak bezpośrednich regulacji dotyczących sektora festiwali, pozostawiając tę kwestię w gestii poszczególnych państw członkowskich, które mogą wprowadzać odpowiednie przepisy lub zachęty. Mimo że nie ma konkretnych regulacji dla festiwali, YOUROPE uważa, że wszystkie branże powinny przyczynić się do redukcji emisji gazów cieplarnianych – w tym również sektor festiwalowy.

Aby zapewnić stabilną przyszłość przyszłym pokoleniom, musimy ograniczyć zużycie paliw kopalnych oraz zmienić sposób, w jaki konsumujemy i produkujemy towary i żywność. Jesteśmy tego świadomi. Europejska Strategia Zielonych Festiwali została opracowana jako narzędzie wspierające sektor festiwalowy w znajdowaniu odpowiednich rozwiązań umożliwiających zmniejszenie emisji. Aby wprowadzić tę niezbędną zmianę, ważne jest podjęcie konkretnych działań, myślenie w szerokiej i długofalowej perspektywie. Niektórzy nazywają to „myśleniem katedralnym” – co oznacza kompleksową wizję, dobrze zaplanowane działania i wspólne zobowiązanie do ich długofalowej realizacji. Łatwo poczuć się przytłoczonym, ale przy odpowiednim wsparciu, dobrych narzędziach, świadomej odpowiedzialności i jasno określonych, mądrych celach – jest to możliwe do osiągnięcia.

Działalność festiwali opiera się na komunikacji w różnych formach, poprzez różne kanały informacyjne i na różnych platformach. Dzięki temu mamy możliwość dotarcia do serc i umysłów milionów ludzi w całej Europie. Dzięki festiwalom tworzymy doświadczenia na całe życie. Jeśli nasz sektor weźmie na siebie odpowiedzialność i podejmie działania na rzecz ochrony klimatu i środowiska, przyniesie to korzyści całemu społeczeństwu.

SPIS TREŚCI

YOUROPE e.V.

The European Festival Association
Auguststr. 18 | 53229 Bonn | Niemcy
www.yourope.org

W ramach trzyletniego projektu „Future-Fit Festivals” (3F) YOUROPE – The European Festival Association w ścisłej współpracy z AGF i Greener Events Norway opracowało i opublikowało dokument „Europejska Strategia Zielonych Festiwali”.

Główni współtwórcy:

Nikita Coulter Linnéa Elisabeth Vågen Svensson
Claire O'Neill Holger Jan Schmidt

Projekt graficzny: Henry Alves

Podziękowania dla naszego Panelu Ekspertskiego! W szczególności dla: Roba van Wegena, Jérôme'a Oppligera, Louise Lindell, Alexandra Fintoniego, Jennifer Wiggins, Kathariny Weber oraz Wickiego Nielsena.

Lider projektu 3F – Future-Fit Festivals:

KME Karlsruhe Marketing und Event GmbH
www.karlsruhe-event.de

Wydanie polskie realizowane we współpracy z Narodowym Centrum Kultury

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Koordinator wydania polskiego: Magdalena Jedlicka

Redakcja i korekta: Iwona Hardej

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie są jednak wyłącznie poglądami autora/autorów i niekoniecznie odzwierciedlają stanowiska Unii Europejskiej i Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Ani Unia Europejska, ani organ przyznający dofinansowanie nie ponoszą odpowiedzialności za te treści.

WPROWADZENIE	02
WIZJA	04
OPIS PROBLEMU	06
OBLICZANIE EMISJI CO₂	07
JAK KORZYSTAĆ ZE STRATEGII	10
HARMONOGRAM	12
PLAN DZIAŁAŃ	14
STRATEGIA	15
ENERGIA	18
MATERIAŁY I ODPADY	21
JEDZENIE I NAPOJE	25
PODRÓŻE I TRANSPORT	29
WODA	32
SPOŁECZNOŚĆ I BIORÓŻNORODNOŚĆ	35
ZASOBY	38

WIZJA ZGODNA Z EUROPEJSKIM ZIELONYM ŁADEM ▾

**DO ROKU 2030
EUROPEJSKIE
FESTIWALE
OSIĄGNA 55%
REDUKCJI
OGÓLNEJ
EMISJI CO₂**

W ramach trzyletniego projektu „Future-Fit Festivals” (3F) YOUROPE – The European Festival Association opracowało i wydało „Europejską Strategię Zielonych Festiwali” opartą na wymogach Europejskiego Zielonego Ładu i uwzględniającą Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ (SDGs) i potrzeby branży.

Europejska Strategia Zielonych Festiwali 2030 została opracowana jako praktyczny przewodnik po działaniach i towarzyszących im środkach niezbędnych w procesie transformacji, który jest nieunikniony przed końcem obecnej dekady. Strategia jest pierwszą tego typu publikacją o zasięgu paneuropejskim, opracowaną i przygotowaną wspólnie przez przedstawicieli sektora festiwalowego i na jego potrzeby. Może być także cennym narzędziem dla organizatorów innych dużych wydarzeń plenerowych, również poza granicami Unii Europejskiej. Dostarcza spójnych wytycznych służących wdrażaniu zrównoważonych praktyk w organizacji wydarzeń kulturalnych – od kwestii zarządzania, przez procesy produkcyjne, aż po konkretne działania techniczne. Wytyczne mogą zostać wykorzystane przez dowolne wydarzenie kulturalne, należy jednak pamiętać o ich dostosowaniu do własnych działań – każdy festiwal jest wyjątkowy.

Festiwale mają szeroki zasięg oddziaływania i potencjał do wprowadzania innowacji. Wiele z nich staje się przestrzenią do testowania rozwiązań z zakresu ochrony środowiska i edukacji ekologicznej. Coraz więcej dużych festiwali wdraża własne polityki środowiskowe, przez co edukuje i motywuje swoich interesariuszy oraz uczestników do aktywnego udziału w procesie transformacji. Coraz częściej wykonawcy, publiczność i dostawcy chcą być kojarzeni z wydarzeniami przyjaznymi dla środowiska, a festiwale zyskują wsparcie i uznanie za realizację tych ambitnych celów.

Fot. Przycięcie w ogrodzie Rosendal – © Adrian Peirson

CHARAKTERYSTYKA PROBLEMU

Oprócz emisji do atmosfery ton dwutlenku węgla (CO₂) pochodzącego z pojazdów i generatorów zasilanych paliwami kopalnymi, zgromadzenie tysięcy osób na festiwalu lub innym dużym wydarzeniu może negatywnie wpływać na środowisko na wiele sposobów – od szkód w ekosystemach i przyrodzie, przez zanieczyszczenie rzek, nadmierne pobieranie wody, aż po nadprodukcję odpadów stałych.

Fot. Instalacja sortownicza, Roch Wertheimer

OBSZARY PROBLEMOWE ↘

- Brak jednolitych strategii zrównoważonego rozwoju na wszystkich dużych festiwalach
- Wysokie emisje CO₂eq energii pochodzącej z paliw kopalnych
- Nadmierne zużycie surowców na etapie produkcji
- Plastiki jednorazowego użytku
- Nadmierna ilość nieprzetworzonych odpadów trafiających na składowiska śmieci
- Zanieczyszczenie pestycydami i sztucznymi nawozami oraz wysokie emisje CO₂eq, związane z produkcją żywności
- Wysokie emisje CO₂eq związane z podróżami i transportem
- Nadmierne zużycie wody pitnej
- Zanieczyszczenie wód chemikaliami i odpadami
- Szkody dla dzikiej przyrody spowodowane fragmentacją siedlisk i ingerencją człowieka

OBLICZANIE EMISJI CO₂

Aby do 2030 roku zrealizować cel redukcji emisji gazów cieplarnianych o 55% i ograniczyć wzrost globalnej temperatury do 1,5°C, konieczne jest podjęcie ambitnych działań na rzecz ograniczenia własnych emisji. Festiwale powinny dążyć do maksymalnego zmniejszenia swojego śladu węglowego, jednocześnie identyfikując źródła emisji i stosując odpowiednie metody ich kalkulacji. W tym kontekście ślad węglowy jest efektywnym narzędziem do pomiaru i monitorowania wpływu festiwali na zmiany klimatyczne.

PODSTAWOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE OBLICZANIA ŚŁADU WĘGLOWEGO

Do gazów cieplarnianych (GHG) zalicza się dwutlenek węgla (CO₂), metan (CH₄), dwutlenek siarki (SO₂), podtlenek azotu (NO_x) i gazy fluorowane (F-gazy). Gazy te wzmacniają efekt cieplarniany i przyczyniają się do zmiany klimatu. Emisja gazów cieplarnianych znacznie wzrosła w wyniku działalności człowieka – spalania paliw kopalnych w energetyce i transporcie, stosowania chemikaliów w produkcji materiałów oraz w wyniku emisji pochodzących z hodowli zwierząt w rolnictwie.

Ponieważ gazy cieplarniane powstają w wyniku działalności człowieka oraz produkcji i konsumpcji materiałów, mogą być wykorzystywane jako miary wpływu działań lub produktów na klimat. Nazywa się to śladem węglowym, a emisja gazów cieplarnianych jest mierzona w „ekwiwalencie dwutlenku węgla” (CO₂eq). CO₂ jest używany do reprezentowania wszystkich gazów cieplarnianych (GHG), więc emisja innych gazów jest wyrażana jako jego ekwiwalent.

Aby umożliwić jednolite raportowanie i obliczanie emisji gazów cieplarnianych, protokół GHG stał się najczęściej stosowanym międzynarodowym narzędziem do rachunkowości środowiskowej. Wykorzystywany jest przez instytucje publiczne i przedsiębiorstwa prywatne do ilościowego określania, analizy i zarządzania emisjami gazów cieplarnianych. Standard „Corporate Accounting and Reporting”, opracowany w ramach protokołu GHG, jest podstawą praktycznie wszystkich światowych programów raportowania emisji GHG.

System protokołu GHG dzieli źródła gazów cieplarnianych na trzy główne kategorie, w zależności od miejsca powstawania ich emisji, oznaczone jako Scope 1, Scope 2 oraz Scope 3.

ZAKRESY

SCOPE 1 obejmuje wszystkie bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych, takie jak emisje z pojazdów, z generatorów oraz z wykorzystania gazu do celów kuchennych.

SCOPE 2 odnosi się do pośrednich emisji gazów cieplarnianych wynikających ze zużycia zakupionej energii, w tym energii elektrycznej, ciepła sieciowego lub chłodzenia.

SCOPE 3 obejmuje pozostałe pośrednie źródła emisji, szczególnie związane z produkcją i konsumpcją dóbr i usług, takich jak montaż sceniczny, paliwo wykorzystywane w transporcie np. towarów, artystów i publiczności. Do zakresu 3 zalicza się również emisje związane z gospodarką odpadami.

Aby zastosować protokół GHG do obliczenia emisji festiwalu, najpierw określa się działania w każdym z trzech zakresów, a następnie oblicza równoważniki CO₂ dla każdej aktywności i sumuje wyniki w ramach zakresów. Całkowitą emisję CO₂eq uzyskuje się, dodając wyniki wszystkich trzech zakresów.

	TRANSPORT	ENERGIA	ZUŻYCIETOWARÓWI USŁUG	ODPADY
SCOPE 1	Emisje z pojazdów będących własnością organizacji i wykorzystywanych podczas wydarzenia oraz z pojazdów wynajmowanych lub dzierżawionych (osobowych, busów, maszyn itp.)	Emisje z agregatów prądotwórczych (diesel, paliwa alternatywne itp.) oraz gazu do gotowania		
SCOPE 2	Pojazdy elektryczne	Zasilanie z sieci		
SCOPE 3	Emisje z transportu: publiczności, artystów (loty/pojazdy), transport towarów i usług dostawców oraz inne istotne formy transportu		Emisje z zakupionych i wynajmowanych materiałów, technologii, instalacji, żywności, zakwaterowania itp.	Emisje z utylizacji odpadów, frakcje segregacyjne, ilości i transport. Obejmuje również system kaucji i ścieki

Aby określić ilościowo wpływ danej aktywności, można skorzystać z współczynników konwersji, pozwalających przeliczyć dane o aktywności (zużycie paliwa, użytkowanie pojazdów itp.) na równoważne emisje gazów cieplarnianych. Są one określane jako współczynniki konwersji emisji dwutlenku węgla.

Emisje (CO₂eq) = dane o aktywności × współczynnik emisji

Na przykład:
Gaz używany do gotowania emituje 0,244 kg CO₂eq na kilowatogodzinę (kWh).
To jest **współczynnik konwersji emisji**.

Stoisko z jedzeniem zużywa 20 000 kWh gazu w trakcie trwania festiwalu.
To dane aktywności dla tego stoiska z jedzeniem.

Zatem dla stoiska z jedzeniem **CO₂eq = 20,000 * 0.244**
Stoisko z jedzeniem emituje więc około **4880 kg CO₂eq**.

Stosując protokół GHG do obliczania emisji podczas festiwalu należy najpierw zidentyfikować odpowiednie działania w każdym z trzech zakresów i zebrać dane o aktywności, obliczyć CO₂eq dla każdej z tych aktywności, a na końcu zsumować wyniki dla wszystkich zakresów, aby uzyskać całkowitą emisję CO₂eq generowaną przez wydarzenie.

REDUKCJA EMISJI WĘGLA

Mierząc ślad węglowy rok po roku, można zidentyfikować i priorytetyzować działania, które mają największy wpływ, i odpowiednio zaplanować inicjatywy redukcji emisji, np. zapewnienie możliwości dotarcia na wydarzenie transportem zrównoważonym, korzystanie z odnawialnych źródeł energii do zasilania festiwalu, wybór lokalnych dostawców żywności i napojów o niskim śladzie węglowym.

Redukcja emisji wymaga jednak czasu, a dla wielu festiwali i wydarzeń pełne wyeliminowanie wszystkich emisji może nie być możliwe. W poprzednich latach festiwale często nabywały off-sets węglowe lub kredyty węglowe, co pozwalało im wspierać większe, szybsze i/lub wcześniejsze programy ograniczania emisji niż mogłyby to osiągnąć we własnym zakresie. Uznaje się, że aby ograniczyć globalne ocieplenie do 1,5 stopnia, musimy aktywnie usuwać i magazynować tyle CO₂ z atmosfery, ile do niej wprowadzamy. Emisje węglowe, których nie można zredukować, powinny być kompensowane przez certyfikowane programy usuwania dwutlenku węgla. Programy te umożliwiają festiwalom finansowanie działań lub inicjatyw zewnętrznych, które usuwają określoną ilość węgla z atmosfery – zarówno metodami naturalnymi, jak i technologicznymi.

Usuwanie dwutlenku węgla to sposób na osiągnięcie neutralności klimatycznej (Net Zero) i ograniczenie wpływu wydarzenia, jednak zaleca się jak największą redukcję emisji przed sięgnięciem po takie rozwiązania. Festiwale, które chcą wyjść poza ograniczanie własnego wpływu i dążą do stanu „net positive”^[1], mogą dodatkowo inwestować w programy wspierające bioróżnorodność lub ochronę przyrody.

^[1] Tworzenie wpływu bardziej pozytywnego niż neutralny poprzez działania wykraczające poza własne aktywności.

Fot. Eko-zespoły, Roch Werchter – © Flo Ruikt Gras

JAK KORZYSTAĆ ZE STRATEGII

Niezależnie od tego, czy dopiero rozpoczynasz swoją drogę ku zrównoważonemu rozwojowi, organizujesz nowy festiwal, czy też od dawna prowadzisz festiwal zrównoważony, Europejska Strategia Zielonych Festiwali 2030 zawiera opcje i działania dostosowane do każdego poziomu, budżetu i wielkości zespołu.

- Jeżeli rozpoczynasz jako nowy festiwal, zacznij od razu od samego początku wprowadzać działania proekologiczne.
- Jeśli już działasz, ale nie stosujesz zasad zrównoważonego rozwoju, zacznij wprowadzać je teraz. Może należy przeanalizować poprzednie edycje, ocenić aktualny ślad węglowy oraz rozważyć kompensację lub usuwanie emisji w celu zrównoważenia wcześniejszych emisji. Ustal punkt odniesienia i rozpocznij działania w celu zmniejszenia bieżącego wpływu.
- Jeśli już działasz i podejmujesz działania na rzecz zrównoważonego rozwoju – gratulacje, kontynuuj i informuj o tym wszystkich! Przeanalizuj swoje strategie, zidentyfikuj obszary wymagające dalszych badań i innowacji i zadbaj o stałe monitorowanie efektów swoich działań
- Dziel się swoją wiedzą – występuj na konferencjach, organizuj warsztaty i szkolenia, udzielaj wywiadów, publikuj w mediach społecznościowych. Rozpowszechniaj informacje o zaletach i wadach podejmowanych przez siebie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Plan działania Europejskiej Strategii Zielonych Festiwali 2030 oferuje możliwe do wdrożenia działania proekologiczne na wszystkich poziomach w ramach siedmiu obszarów tematycznych:

- **STRATEGIA** – zarządzanie działaniami związanymi ze zrównoważonym rozwojem na festiwalu, w tym finansami i komunikacją;
- **ENERGIA** – monitorowanie i ograniczanie zużycia energii, a także przechodzenie na odnawialne źródła energii;
- **MATERIAŁY I ODPADY** – przegląd polityki zakupowej i gospodarowania odpadami oraz wdrażanie rozwiązań opartych na gospodarce obiegu zamkniętego;
- **JEDZENIE I NAPOJE** – zmniejszanie emisji związanych z produkcją i serwowaniem jedzenia i napojów, uwzględniające łańcuch dostaw i zapobieganie marnotrawstwu;
- **PODRÓŻE I TRANSPORT** – zachęcanie uczestników do korzystania z bardziej ekologicznych środków transportu do, z i na terenie festiwalu;
- **WODA** – kontrola i redukcja zużycia wody, dbanie o odpowiednie oczyszczanie ścieków oraz minimalizacja negatywnego wpływu na zasoby wodne;
- **SPOŁECZNOŚĆ I BIORÓŻNORODNOŚĆ** – wzmacnianie pozytywnych relacji z lokalną społecznością oraz ochrona fauny i flory w okolicy festiwalu.

Działania w poszczególnych obszarach tematycznych opatrzone są wprowadzeniem, które umożliwia osadzenie zagadnień w kontekście festiwalu. Ponadto przedstawiono dane dotyczące globalnych emisji netto gazów cieplarnianych przypisanych do każdego obszaru, w oparciu o Szósty Raport Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC).

Działania w każdym obszarze oznaczono kolorami zgodnie ze stopniem trudności wdrożenia, który będzie się różnił w zależności od etapu, na którym znajduje się festiwal w procesie wdrażania zrównoważonego rozwoju, oraz od dostępnych zasobów. Podzieliśmy działania na **cztery poziomy**:

- ● ● ● **PODSTAWOWY**
- ● ● ● **ŚREDNI**
- ● ● ● **AMBITNY**
- ● ● ● **WYMAGAJĄCY**

Te cztery poziomy odpowiadają etapom przedstawionym na osi czasu w planie działań.

POZIOMY ↘

Działania w każdej z kategorii zostały podzielone na cztery różne poziomy, a każdy z nich oznaczono kolorem i systemem kropek, jak poniżej:

● ● ● ● PODSTAWOWY

● ● ● ● ŚREDNI

● ● ● ● AMBITNY

● ● ● ● STANOWIĄCY WYZWANIE

Cztery poziomy odpowiadają etapom przedstawionym na osi czasu. Zostały one określone na podstawie następujących trzech parametrów:

[1] Minimalizacja wpływu – potencjał redukcji negatywnego oddziaływania działań festiwalu na środowisko;

[2] Potencjał świadomości – potencjał podnoszenia świadomości ekologicznej wśród interesariuszy i uczestników festiwalu;

[3] Łatwość wdrożenia – uwzględnienie zasobów niezbędnych do realizacji działań, w tym finansów, czasu i nakładu pracy.

Należy zauważyć, że określenie poziomu każdego z działań opiera się na uogólnionym systemie i może się różnić w zależności od indywidualnego etapu zrównoważonego rozwoju festiwalu oraz zasobów dostępnych dla zespołu organizatorów.

Działania w obszarze Strategia nie zostały przypisane do żadnego poziomu. Posiadanie solidnej strategii jest kluczowe dla realizacji pozostałych działań określonych w planie działania w ramach harmonogramu. Dlatego wszystkie festiwale powinny rozpocząć od wdrożenia strategii, którą następnie należy regularnie weryfikować i aktualizować.

Edytowalna wersja planu działania w formie arkusza kalkulacyjnego znajduje się w sekcji Zasoby na końcu niniejszej publikacji.

Fot. Rock Werchter

PLAN DZIAŁANIA

Opublikowano Europejską Strategię Zielonych Festiwali 2030.

KAMIENIE MIŁOWE

STRATEGIA

Festiwale korzystają z Planu działań jako przewodnika przy tworzeniu własnej strategii zrównoważonego rozwoju i planu działań do roku 2030 (i później).

OCENA

Festiwale dokonują przeglądu i aktualizacji swoich strategii.

OCENA

Festiwale dokonują ponownego przeglądu i aktualizacji swoich strategii.

2023

2024

2025

2026

2027

2028

2029

2030

2050

POZIOM DZIAŁAŃ

DZIAŁANIA NA POZIOMIE PODSTAWOWYM

DZIAŁANIA O POZIOMIE ŚREDNIM

DZIAŁANIA NA POZIOMIE AMBITNYM

DZIAŁANIA NA POZIOMIE WYMAGAJĄCYM

PLAN DZIAŁANIA

Dzięki planowi działania obszary problemowe zostaną zidentyfikowane, a do 2030 roku festiwale europejskie:

wdrożą, przejrzą i udoskonalą swoje strategie zrównoważonego rozwoju;

będą korzystać z **rozproszonych systemów wytwarzania energii odnawialnej** lub **taryf zielonej energii**, jednocześnie **ograniczając zużycie energii i maksymalizując efektywność energetyczną;**

będą **maksymalizować zasoby i zmniejszać ilość odpadów** poprzez **zapobieganie ich powstawaniu i ponowne wykorzystanie;**

wyeliminują plastik jednorazowego użytku, a każdy nieunikniony plastik trafiający do utylizacji będzie poddany recyklingowi na wysokim poziomie;

nie będą kierować **żadnych odpadów na składowiska;**

będą w miarę możliwości pozyskiwać **żywność i napoje lokalnie**, wybierając **pełnowartościowe produkty roślinne** i ekologiczne;

będą **skutecznie promować, zapewniać i zachęcać do niskoemisyjnych podróży i transportu** dla produkcji, dostawców, załogi, wykonawców i publiczności;

ograniczą zużycie wody pitnej wyłącznie do celów spożywczych i sanitarnych oraz będą stosować wyłącznie **ekologiczne środki czystości;**

będą **oddzielać wszystkie odpady płynne od ścieków**, a ścieki będą oczyszczane zgodnie z najwyższym dostępnym standardem i **efektywnie ponownie wykorzystywane**, składniki odżywcze będą ekstrahowane i zwracane rolnictwu, a **energia odzyskiwana z materii stałej;**

będą **współpracować i planować wspólnie z lokalnymi społecznościami** oraz **chronić i wzmacniać lokalne siedliska i ekosystemy.**

PLAN DZIAŁAŃ

STRATEGIA

ENERGIA

**MATERIAŁY
I ODPADY**

**ŻYWNOSĆ
I NAPOJE**

**PODRÓŻE
I TRANSPORT**

WODA

**SPOŁECZNOŚĆ
I BIORÓŻNORODNOŚĆ**

PLAN DZIAŁAŃ ▾

STRATEGIA

Aby festiwale i wydarzenia mogły osiągać cele zrównoważonego rozwoju w dłuższej perspektywie, niezbędne jest opracowanie solidnej strategii. Aby strategie te były jak najskuteczniejsze, zespół zarządzający musi rozdzielić odpowiednie zasoby, zadania i szkolenia, a plany muszą być właściwie komunikowane, monitorowane oraz raportowane. Zrównoważony rozwój musi być stałym punktem obrad wszystkich spotkań zarządu, w przeciwnym razie działania nie zostaną zrealizowane.

Transformacja wymaga pracy zespołowej, a osoby odpowiedzialne za realizację działań proekologicznych muszą mieć wystarczająco dużo czasu i zasoby do wykonania tych zadań. Powinny otrzymać konkretne upoważnienia, ponieważ mogą mieć również inne obowiązki. Aby nastąpiła rzeczywista zmiana, działania muszą być kierowane przez organizatorów i włączone w codzienne funkcjonowanie. Zaangażowany powinien być cały zespół festiwalu, a każda osoba powinna mieć przydzielone własne obszary, w których może realnie wpływać na odpowiednie działania z zakresu zrównoważonego rozwoju.

Fot. Øyafestivalen 2022 – © Thor Møller

STRATEGIA ↘

DZIAŁANIA

Stwórz strategię zrównoważonego rozwoju z planem działania:

- Określ zakres strategii zrównoważonego rozwoju swojego festiwalu lub wydarzenia, czyli wyznacz granice strategii – co obejmuje, a czego nie.
- Dobra strategia zrównoważonego rozwoju powinna zawierać opis zakresu, ogólną wizję, cel i misję dla obszarów, w których chcesz wprowadzić zmiany, uwzględniając ograniczenia czasowe i zasobowe.
- Określ rozsądny poziom aspiracji i ustal priorytetyowe obszary oraz konieczne działania.
- Korzystając z Europejskiej Strategii Zielonych Festiwali 2030 jako przewodnika, stwórz własny, spersonalizowany plan działania.
- Określ Kluczowe Wskaźniki Efektywności (KPI) w celu monitorowania i oceny strategii, np. poprzez pomiar zużycia energii; wskaźników redukcji odpadów na wysypiskach; wskaźników recyklingu; zmniejszenia użytkowania samochodów i zwiększenia transportu publicznego; zużycia wody itp.
- Aby ustalić punkt odniesienia, zmierz obecny wpływ festiwalu na środowisko.
- Ważne jest, aby wyciągać wnioski z procesu monitorowania i oceny w czasie oraz stale ulepszać i aktualizować strategię, dostosowując działania, wyznaczając nowe cele lub poszukując innowacyjnych rozwiązań dla dalszej redukcji emisji CO₂ i podnoszenia świadomości.

Wymogi prawne:

- Zapoznaj się ze wszystkimi obowiązującymi przepisami, które dotyczą Twojego festiwalu/wydarzenia na poziomie lokalnym, krajowym i europejskim.
- Do prowadzenia działalności mogą być wymagane konkretne pozwolenia i/lub licencje.
- Prowadź aktywny rejestr przepisów i bądź na bieżąco z obowiązującymi wymogami środowiskowymi.

Zaangażowanie interesariuszy:

- Zaangażuj we wprowadzanie zmian wszystkich istotnych interesariuszy w organizacji, w tym pracowników, partnerów zewnętrznych, dostawców, wykonawców i uczestników.
- Uwzględnij odpowiednie kanały komunikacji i sposoby angażowania każdej grupy, w zależności od ich roli i relacji z festiwalem/wydarzeniem.

Ocena certyfikacji środowiskowej:

- Dobrym sposobem na pożądane ukierunkowanie festiwalu lub wydarzenia jest rozważenie niezależnej certyfikacji, np. AGF Certification, ISO 20121, ISO 14001, Eco Management and Audit Scheme (EMAS).
- Niezależna, zewnętrzna ocena strategii i działań proekologicznych pokazuje, że festiwal traktuje zrównoważony rozwój poważnie.
- Wszystkie certyfikacje środowiskowe zawierają wymagania dotyczące opracowania strategii lub planu działań.
- Certyfikaty przyznawane są na określony czas, a po jego upływie wymagana jest ponowna certyfikacja.

STRATEGIA ↘

DZIAŁANIA

Finanse:

- Ważne jest, by Twoja strategia była od samego początku planowania wydarzenia odpowiednio finansowana.
- Rozważ przeznaczenie osobnego budżetu na zarządzanie zrównoważonym rozwojem.
- Zbadaj, czy są dostępne dotacje lub inne źródła finansowania na promocję lub organizację ekologicznych festiwali.
- Możesz wprowadzić „zielone opłaty” w różnych obszarach, a zdobyte dzięki nim środki inwestować w zarządzanie zrównoważonym rozwojem; np. możesz doliczyć je do ceny wstępu, opłaty za parking, za kubki wielokrotnego użytku itp.
- Zainwestuj część zysków festiwalu w zewnętrzne projekty środowiskowe i społeczne, np. dla lokalnej społeczności lub we współpracę z organizacją charytatywną.
- Sprawdź, czy korzystasz z usług etycznej instytucji finansowej i rozważ zmianę, jeśli jej polityka nie jest etyczna.
- Rozważ inwestycję w sektory finansowe, takie jak etyczne pracownicze programy emerytalne.

Komunikacja wewnętrzna
i zewnętrzna:

- Zastanów się, jak angażować zespół, publiczność, wykonawców, dostawców, wykonawców zewnętrznych, lokalne społeczności i władze przed wydarzeniem, w jego trakcie i po nim w politykę i plan działań proekologicznych oraz daj im możliwość podzielenia się opinią.
- Wybierz sposoby komunikowania praktyk zrównoważonego rozwoju, które nie narzucają obowiązku, lecz zachęcają do pozytywnej współpracy.
- Twórz raporty postępów, tablice lub inne narzędzia wizualne, aby skutecznie przekazywać informacje o realizacji priorytetowych działań proekologicznych i ogólnych celów zrównoważonego rozwoju.
- Nawiązuj kontakty i dziel się dobrymi pomysłami z innymi – udostępniaj je na swojej stronie internetowej, w mediach społecznościowych, podczas konferencji branżowych i w udzielanych przez siebie wywiadach.
- Współpracuj z władzami lokalnymi i krajowymi w celu znalezienia rozwiązań infrastrukturalnych, które uczynią festiwale i społeczności bardziej zrównoważonymi, np. lepszy transport publiczny, przyłącza do sieci energetycznej dla terenów festiwalowych, większe inwestycje w rozproszone systemy energii odnawialnej, przyłącza do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, dostęp do zakładów przetwarzania odpadów itp.
- Współpracuj z innymi organizatorami festiwali i wspólnie zwracajcie się do liderów politycznych, dążąc do zmian systemowych niezbędnych do organizowania lepszych i bardziej zrównoważonych wydarzeń. Razem mamy ogromną siłę i możliwości!

Powiązanie
z SDGs ↘

PLAN DZIAŁAŃ ▾

ENERGIA

Generowanie energii odpowiada za produkcję 34% globalnych emisji gazów cieplarnianych.

Źródło: Szósty Raport IPCC

Tradycyjnie energia pochodziła z nieodnawialnych źródeł kopalnych – węgla, ropy, gazu ziemnego i torfu. Ich spalanie uwalnia gazy cieplarniane (GHG), które zatrzymują ciepło w atmosferze i wpływają na klimat. Wydobycie tych surowców zmienia użytkowanie gruntów, ogranicza bioróżnorodność i powoduje zanieczyszczenia. Dlatego wytwarzanie energii z paliw kopalnych nie jest zrównoważone i należy je stopniowo eliminować. Odejście od paliw kopalnych i zmniejszenie zużycia energii jest zatem kluczowym celem festiwali i wydarzeń, które starają się być bardziej zrównoważone.

Energia zrównoważona pochodzi ze źródeł odnawialnych, takich jak światło słoneczne, wiatr, fale, ciepło geotermalne czy biomasa. Źródła odnawialne nie zagrażają zapotrzebowaniu energetycznemu ani klimatowi przyszłych pokoleń, ponieważ zmniejszają zależność od ograniczonych zasobów paliw kopalnych i wytwarzają niewielkie lub zerowe emisje gazów cieplarnianych. Energię zrównoważoną dla festiwali i wydarzeń można pozyskać przez podłączenie do krajowej sieci energetycznej i korzystanie z taryfy zielonej energii. Alternatywnie na terenie festiwalu można korzystać z systemów energetycznych poza siecią, takich jak panele słoneczne czy turbiny wiatrowe albo używać generatorów na biopaliwo.

Inną opcją jest połączenie taryfy zielonej energii z sieci dla centralnych obszarów festiwalu, takich jak biura produkcyjne, z małymi, niezależnymi źródłami energii odnawialnej w odległych częściach terenu. W przypadku połączonych stałych systemów możliwe jest także odprowadzanie nadwyżki energii wygenerowanej na miejscu do krajowej sieci energetycznej. Monitorowanie zużycia energii i efektywne jej wykorzystanie przez dopasowanie mocy do faktycznego zapotrzebowania, a także inwestowanie w energooszczędne urządzenia również zmniejsza wpływ produkcji energii na produkcję CO₂.

ENERGIA ↘

DZIAŁANIA

Plan zarządzania energią:

- Korzystając z działań opisanych poniżej, stwórz plan zarządzania energią.
- Wyznacz konkretne, mierzalne, osiągalne, realistyczne i terminowe (SMART) cele dotyczące redukcji zużycia energii na terenie festiwalu.
- Określ strategię energetyczną i najlepsze praktyki i mierz postęp w redukcji zużycia energii.

Monitorowanie zużycia energii:

- Określ, co należy zasilić w każdym z obszarów i oszacuj, jakie będzie prawdopodobne zużycie energii, gdy wszystko będzie uruchomione.
- Regularnie sprawdzaj zużycie energii i opracuj bieżącą linię bazową zużycia energii dla każdego obszaru.
- Zaangażuj wszystkich dostawców/wykonawców/kontrahentów/pracowników festiwalu w gromadzenie danych o zużyciu.
- Regularnie przeprowadzaj przeglądy, aby zidentyfikować zbędne zużycie energii.

Efektywność energetyczna:

- Wyłączaj wszystkie światła, gdy pomieszczenia są puste (np. biura produkcyjne), a oświetlenie zewnętrzne ograniczaj lub wyłączaj, gdy te miejsca nie są używane.
- Wyłączaj systemy ogrzewania i chłodzenia, gdy pomieszczenia nie są używane (biura personelu, garderoby wykonawców itp.).
- Przy zakupie nowego sprzętu technicznego zwracaj szczególną uwagę na jego efektywność energetyczną.
- Sprawdzaj, czy chłodziarki i zamrażarki używane do przechowywania żywności i napojów są odpowiednio uszczelnione.
- W miarę możliwości używaj żarówek energooszczędnych i diod LED tak na scenie, jak i w innych miejscach oraz poddawaj recyklingowi wszystkie zużyte żarówki.
- Rozważ stosowanie automatycznego sterowania oświetleniem, np. za pomocą timerów, ściemniaczy lub czujników ruchu. Dostępne są systemy, które mogą działać zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz.

Zaangażuj użytkowników energii:

- Współpracuj z firmami oświetleniowymi, aby wprowadzić więcej energooszczędnych rozwiązań oświetleniowych na festiwalu.
- Zainstaluj liczniki energii na wszystkich stoiskach gastronomicznych, aby dostawcy płacili za faktyczne zużycie energii (kWh), co powinno zmotywować ich do oszczędzania.

Przejdź na zieloną energię:

- Wyeliminuj generatory zasilane olejem napędowym i zastąp je generatorami na paliwa alternatywne lub odnawialne źródła energii.
- Określ, ile energii można wytworzyć na miejscu za pomocą odnawialnych źródeł i jakich instalacji można używać.
- Podłącz się do krajowej sieci energetycznej i korzystaj z zielonej taryfy.
- Na terenach ze stałymi parkingami rozważ inwestycję w wiaty fotowoltaiczne (zapewniając jednocześnie zacienienie i produkcję zielonej energii).

Poziom działań:

- PODSTAWOWY
- UMIARKOWANY
- AMBITNY
- STANOWIĄCY WYZWANIE

ENERGIA ↘

DZIAŁANIA

Zmniejsz ilość elektrośmieci i prawidłowo utylizuj zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (ZSEE):

- Wydluż żywotność urządzeń elektronicznych (telefonów, laptopów), używając etui, dbając o ich czystość i całkowicie je wyłączając.
- Przekazuj sprawny, ale nieużywany sprzęt elektryczny do programów ponownego wykorzystania.
- Sprzęt, którego okres użytkowania dobiegł końca, w tym baterie i żarówki, jest klasyfikowany jako odpad niebezpieczny i nie może być wyrzucany do odpadów zmieszanych.
- Dyrektywa WEEE UE określa bezpieczne procedury zbiórki, recyklingu i odzysku dla wszystkich rodzajów odpadów elektrycznych i elektronicznych, w tym baterii i żarówek.
- Kupuj produkty oznaczone etykietą Energy Star lub certyfikowane przez Electronic Product Environmental Assessment Tool (EPEAT).
- Zanim wyrzucisz wadliwy sprzęt elektroniczny, sprawdź możliwość jego naprawy i przedłużenia żywotności.

Poziom działań:

- PODSTAWOWY
- UMIARKOWANY
- AMBITNY
- STANOWIĄCY WYZWANIE

Fot. Baterie energetyczne, DGTL Festival – © Rob Lipsius

Powiązanie
z SDGs ↘

PLAN DZIAŁAŃ ▾

MATERIAŁY I ODPADY

Procesy przemysłowe odpowiadają za produkcję 24% globalnych emisji gazów cieplarnianych.

Źródło: Szósty Raport IPCC

Festiwale i wydarzenia zwykle wymagają dużego zużycia materiałów do tworzenia scenografii odzwierciedlającej indywidualny temat imprez. Należy zbudować, udekorować, utrzymać, a następnie zdemontować sceny, strefy aktywacji, bary, stoiska, obszary produkcyjne i zaplecze. Budowa i dekoracja festiwalu z surowców wiąże się z wieloma negatywnymi skutkami dla środowiska – od wydobycia surowców po zużycie energii w produkcji i transporcie. Dzięki starannemu planowaniu, wynajmowi, dzieleniu się, ponownemu użyciu i recyklingowi można znacząco ograniczyć bezpośredni i pośredni wpływ na środowisko związany z organizacją wydarzenia.

Festiwale i wydarzenia mogą generować znaczną ilość odpadów, od śmieci na polach namiotowych po opakowania i materiały konsumpcyjne zarówno w strefie festiwalowej, jak i na jej zapleczu. Zarządzanie odpadami jest bardzo ważnym elementem strategii zrównoważonego rozwoju, a źle prowadzona gospodarka odpadami może sprawić, że teren festiwalu będzie wyglądał jak wysypisko śmieci. Nieodpowiednio zarządzane odpady stałe mogą zagrażać dzikiej faunie – co roku ponad milion zwierząt ginie, zaplątując się w śmieci lub je spożywając. Odpady stałe mogą także prowadzić do skażenia gleby i wody przez uwalnianie do ekosystemu mikroplastiku i substancji toksycznych, takich jak metale ciężkie.

Gospodarka odpadami stałymi ma również pośredni wpływ na środowisko ze względu na energię zużywaną do ich utylizacji oraz emisje powstające przy transporcie, składowaniu na wysypiskach, spalaniu i procesach recyklingu.

MATERIAŁY I ODPADY ▾

DZIAŁANIA

Właściwe procedury zakupowe:

- Tam gdzie to możliwe, rozważ ponowne użycie materiałów, np. kupując używane lub przetworzone rekwizyty. Myśl w duchu gospodarki o obiegu zamkniętym.
- Przy każdym zakupie oceń, czy w ogóle jest on konieczny i nie kupuj więcej niż potrzeba.
- Wybieraj produkty o długiej żywotności.
- Preferuj produkty mające oznakowanie środowiskowe, uwzględniające wpływ produktu na środowisko w całym cyklu życia, np. EU Ecolabel.

Ograniczaj wytwarzanie odpadów:

- Drukuj tylko niezbędne materiały, używaj papieru obustronnie, unikaj nadprodukcji opasek, identyfikatorów, smyczy, gadżetów itp.
- Komunikuj się z wykonawcami (rejestracja, harmonogram) i uczestnikami (bilety, program wydarzenia) elektronicznie, przysyłając wszystkie dokumenty drogą mailową przed wydarzeniem.
- Realizuj elektroniczne akredytacje, sprzedaż biletów, księgowość i fakturowanie.
- Zapewnij miejsce do przechowywania resztek materiałów i zachęcaj do ich wykorzystania przy mniejszych elementach, np. oznakowaniu.
- Opracuj politykę zakupową, zakazującą stosowania jednorazowych i trudnych do recyklingu produktów plastikowych we wszystkich działach (szczególnie u sprzedawców, np. naczyń jednorazowych, szaszetek, słomek, kubków).
- Wykorzystuj dane z poprzednich lub innych wydarzeń do oszacowania rzeczywistych potrzeb i ograniczenia nadmiaru zakupów materiałów.
- Miej gotowe projekty i dokładne wymiary dla wszystkich scen i rekwizytów przed zakupem materiałów lub budową dekoracji.
- Minimalizuj lub zakazuj stosowania jednorazowych elementów dekoracyjnych, wybierając dekoracje trwałe, zrównoważone i wielokrotnego użytku.

Wydłuż czas użytkowania materiałów i produktów:

- Ponownie używaj, dziel się, wynajmuj lub przekazuj materiały (sprzęt sceniczny, ogrodzenia, banery, oznakowanie, namioty, sprzęt elektroniczny itp.).
- Unikaj oznaczania dat (banery, oznakowanie itp.), aby umożliwić ponowne wykorzystanie.
- Stwórz system zarządzania materiałami i przechowywania sprzętu między wydarzeniami.
- Zaplanuj długoterminowe relacje z partnerami (sponsorami, dostawcami itp.), aby opracować banery do wieloletniego użytku.
- Wyeliminuj jednorazowe naczynia i zainwestuj w odpowiedniki wielokrotnego użytku.
- Rozważ przygotowanie terenu z już rozstawionymi namiotami dla uczestników, aby zmniejszyć ilość odpadów na terenie kempingu.

Poziom działań:

- PODSTAWOWY
- UMIARKOWANY
- AMBITNY
- STANOWIĄCY WYZWANIE

MATERIAŁY I ODPADY ▾

DZIAŁANIA

Zapobiegaj zaśmieceniu i zanieczyszczeniom:

- Wolontariusze i pracownicy powinni regularnie kontrolować wrażliwe obszary, rozdawać worki na śmieci i zachęcać uczestników do dbałości o porządek.
- Zapewnij w toaletach kosze na odpady higieny osobistej, rolki po papierze toaletowym, opakowania po chusteczkach i nawilżanych chusteczkach dla dzieci.
- Umieść tabliczki przypominające, by nie wypluwać pasty do zębów ani płynu do płukania ust na ziemię.
- Zakaż sprzedaży jednorazowych, niepodlegających recyklingowi plastików i produktów jednorazowego użytku.
- Wyposaź uczestników w biodegradowalne śledzie do namiotów, które ulegną rozkładowi, jeśli pozostaną w ziemi.
- Upewnij się, że liczba koszy i urządzeń sanitarnych jest adekwatna do liczby wydanych biletów.
- W trakcie festiwalu regularnie czyść toalety, umywalki i udrażniaj odpływy.
- Zbieraj niezanieczyszczone resztki jedzenia i kompostuj je; kompostuj również odpady toaletowe – wykorzystaj kompost do nawożenia gleby.

Zachęcaj do segregacji i recyklingu odpadów stałych:

- Zapewnij czytelne, łatwe do zrozumienia i stosowania oznakowanie systemów gospodarowania odpadami.
- Informuj o zasadach recyklingu publiczność, pracowników, wykonawców i artystów (przed wydarzeniem, w jego trakcie, elektronicznie, przez wolontariuszy, oznaczenia na mapach terenu itp.).
- Opracuj politykę zarządzania zasobami i odpadami i przekaż ją wszystkim zespołom produkcyjnym na etapie planowania, aby ocenić, jakie strumienie odpadów mogą powstać podczas budowy, trwania wydarzenia i demontażu.
- Komunikuj się z firmami zajmującymi się odbiorem i utylizacją odpadów oraz przygotuj plan zarządzania zasobami i odpadami przeznaczony dla konkretnego wydarzenia/terenu.
- Wyznacz specjalne strefy do przechowywania i segregacji odpadów, zapewniając łatwy dostęp zespołom zarządzającym odpadami.
- Zadbaj, by odpady były podczas wydarzenia regularnie zbierane i właściwie segregowane do ponownego użycia, recyklingu, kompostowania i odzysku.
- Zapewnij odpowiednią liczbę ekip sprzątających i zespołów zajmujących się segregacją odpadów na miejscu.
- Wolontariusze powinni obsługiwać punkty zbiórki odpadów, instruując i pomagając uczestnikom w prawidłowej segregacji.
- Zarządzaj kosztami na papier, szkło, karton, drewno, metal, odpady organiczne i resztki; rozmieść je na całym terenie (biura, zaplecza produkcyjne, areny, kemping, strefy gastronomiczne, parkingi); wyznacz punkty do przechowywania odpadów niebezpiecznych, np. ZSEE, żarówki, baterie, odpady medyczne.
- Wprowadź system kaucji za śmieci, czyli kwotę doliczaną do biletu, którą uczestnicy mogą odzyskać po posprzątaniu swojego miejsca kempingowego i zwrocie pełnych worków na koniec festiwalu.

Poziom działań:

- PODSTAWOWY
- UMIARKOWANY
- AMBITNY
- STANOWIĄCY WYZWANIE

MATERIAŁY I ODPADY ▾

DZIAŁANIA

Monitoruj, mierz i redukuj odpady:

- Monitoruj rodzaje i liczbę powstających strumieni odpadów.
- Zidentyfikuj miejsca o największej ilości odpadów i obszary o wysokim stopniu zanieczyszczenia.
- Dąż do sytuacji, w której żadne odpady nie trafiają na składowiska, a tylko niewielkie ilości są kierowane do obróbki termicznej i odzysku energii (np. odpady sanitarne i medyczne poddawane autoklawowaniu i utylizacji).

Fot. Kompostowanie odpadów, DGTL Festival – © Rob Lipsius

Powiązanie
z SDGs ▾

Poziom działań:

- PODSTAWOWY
- UMIARKOWANY
- AMBITNY
- STANOWIĄCY WYZWANIE

PLAN DZIAŁAŃ ↘

JEDZENIE I NAPOJE

Rolnictwo, leśnictwo i inne użytkowanie gruntów odpowiadają za 22% globalnych emisji gazów cieplarnianych. Źródło: Szósty Raport IPCC

Jedzenie i napoje stanowią nieodłączny element festiwali – od barów i stoisk gastronomicznych oferujących różnorodne posiłki dla uczestników, po posiłki dla personelu i ekipy pracującej przy wydarzeniu. Jednak rodzaj kupowanej żywności, sposób jej produkcji i przetwarzania, miejsce pochodzenia oraz ilość marnowanego jedzenia to kluczowe czynniki decydujące o środowiskowym oddziaływaniu festiwalu.

Przygotowanie jedzenia wymaga wody, może generować odpady oraz stwarzać ryzyko dla zdrowia i zanieczyszczenia wód, jeśli do mycia powierzchni i naczyń stosuje się chemikalia. Dlatego ważne jest, by festiwale dążące do większej odpowiedzialności ekologicznej rozumiały, jaki wpływ na to ma wybór serwowanego jedzenia i napojów oraz jak go minimalizować. Należy również uwzględnić aspekty związane z opakowaniami, naczyniami jednorazowymi i transportem produktów spożywczych. Na przykład wydarzenie może ograniczyć oddziaływanie na środowisko, priorytetowo traktując kompostowalne opakowania i naczynia oraz zachęcając do dostaw zbiorczych przy użyciu niskoemisyjnych środków transportu.

Aby zmniejszyć oddziaływanie wyborów żywności i napojów, festiwale i wydarzenia mogą priorytetowo traktować:

- produkty o niższym śladzie węglowym, np. rośliny i białka roślinne;
- produkty lokalne, sezonowe i ekologiczne;
- produkty certyfikowane, np. Fair Trade, MSC dla rybostwa lub certyfikaty wypasu;
- dążenie do zerowego poziomu marnowania żywności;
- ochronę wód przed zanieczyszczeniem spowodowanym produkcją żywności i napojów.

JEDZENIE I NAPOJE ↘

DZIAŁANIA

Stwórz i wdrażaj politykę żywności i napojów oraz związane z nią dokumenty:

- Opracuj stabilną politykę żywności i napojów festiwalu, określającą cele i zobowiązania w zakresie: pozyskiwania zrównoważonych produktów, ograniczania śladu węglowego menu, ochrony zdrowia pracowników, artystów i uczestników, ograniczenia marnotrawstwa żywności itp.
- Przeprowadź szkolenia dla pracowników wewnętrznych działów cateringu i barów w zakresie wymagań polityki żywności i napojów.
- Upewnij się, że wszystkie dokumenty i szkolenia obejmują przepisy dotyczące bezpieczeństwa żywności oraz BHP.
- Opracuj kartę żywności i napojów do podpisania z zewnętrznymi dostawcami, barami i sprzedawcami, zgodną z polityką żywności i napojów.
- Przygotuj i rozeslij podręcznik dla dostawców/catering, zawierający wytyczne dotyczące prawidłowego wdrożenia karty żywności i napojów.
- Zorganizuj spotkania, warsztaty lub webinaria dla dostawców, cateringu i barów, aby omówić politykę, kartę i podręcznik, przedstawić oczekiwania wobec uczestników wydarzenia oraz umożliwić zadawanie pytań i udzielanie odpowiedzi przed wydarzeniem.

Podnieś standardy środowiskowe i ekonomiczno-społeczne żywności:

- Przejrzyj menu wewnętrznych punktów gastronomicznych i dąż do menu w 100% wegetariańskiego/wegańskiego opartego na lokalnych, sezonowych i ekologicznych składnikach.
- Stosuj wyłącznie naczynia wielokrotnego użytku lub kompostowalne, pochodzące ze zrównoważonych źródeł; rozważ opcje jedzenia, które nie wymagają naczyń.
- Zachęcaj lub wymagaj od dostawców/sprzedawców, aby przejrzyli swoje menu i oferowane naczynia do serwowania.
- Produkty pochodzące z krajów o niższych dochodach powinny być etycznie pozyskiwane i certyfikowane znakiem Fair Trade.
- Produkty leśne powinny posiadać certyfikat FSC lub PEFC, a produkty morskie – MSC.
- Zapewnij odpowiednie systemy gospodarowania odpadami dla resztek jedzenia i kompostowalnych naczyń oraz dopilnuj ich właściwego przetwarzania.
- Wspieraj kucharzy i dostawców, tworząc łańcuch dostaw ekologicznych produktów i łącząc sprzedawców żywności z lokalnymi producentami i hurtownikami.

Obliczaj ślad węglowy żywności i napojów na wydarzeniu:

- Oblicz ślad węglowy wszystkich produktów spożywczych i napojów wytwarzanych lub sprzedawanych bezpośrednio na festiwalu.
- Poproś wszystkich zewnętrznych dostawców, catering i bary o przeprowadzenie oceny emisji CO₂ swoich składników, dań i napojów.
- Zbierz dane z wszystkich źródeł i oceń łączną ilość CO₂eq, która zostanie wygenerowana przez oferowane menu.

Poziom działań:

- PODSTAWOWY
- UMIARKOWANY
- AMBITNY
- STANOWIĄCY WYZWANIE

JEDZENIE I NAPOJE ▾

DZIAŁANIA

Ogranicz zużycia i zanieczyszczania wody w procesach produkcji żywności:

- Stosuj wyłącznie ekologiczne środki chemiczne do czyszczenia i dezynfekcji, w tym do mycia podłóg, powierzchni, naczyń i higieny rąk.
- Tłuszcze, oleje i smary nie powinny trafiać do kanalizacji – należy je zbierać osobno i przekazywać do odpowiednich zakładów w celu przetworzenia lub konwersji na biopaliwa.
- Zachęcaj catering i sprzedawców do stosowania technik przygotowania żywności oszczędzających wodę, np. gotowania na parze zamiast w wodzie, używania pokrywek itp.

Zapobiegaj marnowaniu żywności:

- Stosuj odpowiednie techniki produkcji, obsługi i przechowywania, aby zmniejszyć psucie się produktów i ilość odpadów.
- Dostosuj menu w celu zwiększenia satysfakcji uczestników oraz ograniczenia marnowania żywności.
- Wykorzystuj nadwyżki lub nadmiar jedzenia w kreatywny sposób: np. czerstwy chleb może stać się grzankami, nadmiar owoców – dodatkiem do deserów, a obierki warzyw można wykorzystać jako składniki zup, sosów i bulionów.
- W razie potrzeby zmniejszaj porcje i unikaj dekoracji, które nie są zjadane.
- W przypadku bufetów zachęcaj ludzi do brania tylko tego, co faktycznie zjedzą.
- Monitoruj ilość, rodzaj i przyczyny powstawania odpadów żywnościowych i opracuj skuteczne strategie ich ograniczania.
- Porównuj zapasy zakupowe z zamówieniami uczestników.

Rozdaj niewykorzystaną żywność:

- Wiele trwałych i nieepsutych produktów można przekazać lokalnym bankom żywności, jadłodajniom lub schroniskom.
- Skontaktuj się z lokalnym bankiem żywności lub organizacją zajmującą się ratowaniem jedzenia, aby dowiedzieć się, jakie produkty przyjmują; odbiór jedzenia często jest bezpłatny.

Poziom działań:

- PODSTAWOWY
- UMIARKOWANY
- AMBITNY
- STANOWIĄCY WYZWANIE

JEDZENIE I NAPOJE ▾

DZIAŁANIA

Prawidłowo utylizuj niebezpieczną lub niewykorzystaną żywność:

- Oddzielaj odpady żywnościowe, organiczne i kompostowalne od innych strumieni odpadów.
- Skorzystaj z usług firmy zajmującej się odpadami, która zapewni oddzielny odbiór odpadów organicznych.
- Jeśli to możliwe i bezpieczne, kompostuj odpady organiczne na terenie festiwalu.
- Oddawaj odpady żywnościowe/organiczne na kompost do ponownego wykorzystania w rolnictwie, jeśli jest to bezpieczne.
- Upewnij się, że odpady żywnościowe/organiczne wywożone z terenu festiwalu są przetwarzane w fermentorze beztlenowym, bioreaktorze lub kompostowniku.

Powiązanie z SDGs ▾

Poziom działań:

- PODSTAWOWY
- UMIARKOWANY
- AMBITNY
- STANOWIĄCY WYZWANIE

Fot. Żywność na DGTŁ Festival 2019 – © BYKIRSTENVANSANTEN

Fot. Paradise City – © Annika Wallis

PLAN DZIAŁANIA ▾

PODRÓŻE I TRANSPORT

Transport jest odpowiedzialny za 15% emisji gazów cieplarnianych na świecie.

Źródło: Szósty Raport IPCC

Festiwale i wydarzenia prawie zawsze wiążą się z nasilonym transportem, ponieważ personel, ekipa, artyści, uczestnicy i towary muszą dotrzeć na festiwal i z niego wrócić. Emisje z transportu zasilanego paliwami kopalnymi to jedno z największych źródeł emisji gazów cieplarnianych generowanych przez festiwal. Transport wpływa także negatywnie na lokalną jakość powietrza. Ograniczenie korzystania z transportu zasilanego paliwami kopalnymi jest kluczowe, by zmniejszyć emisje, ponadto chroni nasze zdrowie, poprawiając jakość powietrza i zachęcając do aktywności fizycznej – jazdy na rowerze i chodzenia.

Wybór miejsc festiwalu dobrze skomunikowanych z transportem publicznym to dobry sposób na ograniczenie emisji festiwalowych. Innym jest zachęcanie uczestników do rezygnowania z dojazdu samochodem, np. przez promowanie chodzenia, jazdy na rowerze, korzystania z transportu publicznego, ograniczanie liczby

miejsz parkingowych oraz zachęcanie do organizowania wspólnych przejazdów. Artystów można zachęcać do wyboru np. pociągów lub autokarów rejsowych zamiast lotów. Zewnętrznym kontrahentom i dostawcom, dostarczającym towary i usługi, organizatorzy mogą proponować wykorzystywanie rozwiązań umożliwiających transport bezemisyjny, np. dostawy rowerowe lub transport elektryczny. Koordynowanie dostaw od dostawców zlokalizowanych blisko siebie oraz wybór lokalnych dostawców dodatkowo pomogą ograniczyć emisje pochodzące z transportu.

Skuteczna komunikacja ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, uświadamiająca wpływ podróży na emisje oraz promująca efektywne, ekologiczne środki przemieszczania się przyczyni się do ograniczenia całkowitych emisji związanych z transportem na festiwalu.

Fot. Parkingrowerowy, Rock Werchter

PODRÓŻE I TRANSPORT ↘

DZIAŁANIA

Polityka transportowa i monitoring:

- Opracuj politykę transportową festiwalu, która priorytetowo traktuje podróże niskoemisyjne i unikanie zbędnych przejazdów.
- Przeprowadź ankiety dotyczące podróży, aby zebrać dane na temat środków transportu i przebytej odległości, a następnie wykorzystaj te dane do poinformowania o przyszłych działaniach.
- Przeprowadź ankietę wśród personelu, załogi, wykonawców, dostawców i opracuj cele dla każdej z tych grup, np. zmniejszenie dojazdów samochodami przez zapewnienie opcji transportu publicznego dla uczestników; ogranicz podróże lotnicze wykonawców przez wybór większej liczby lokalnych artystów; zmniejsz odległość pokonywaną przez dostawców, znajdując lokalnych dostawców lub zamawiając dostawy hurtowe.

Transport personelu, ekip, wykonawców i dostawców:

- W miarę możliwości ograniczaj podróże – korzystaj z telefonów, wideokonferencji, webinarów itp., a spotkania stacjonarne łącz z innymi obowiązkami, np. inspekcjami terenu, by zmniejszyć całkowitą liczbę podróży.
- Jeśli podróż jest niezbędna, zachęcaj personel i ekipę do chodzenia, jazdy na rowerze lub korzystania z transportu publicznego, a miejsca spotkań wybieraj tak, aby jak najwięcej uczestników miało możliwie najkrótszą drogę do pokonania.
- Jeśli korzystanie z samochodów jest nieuniknione, zachęcaj do carpoolingu (3 i więcej osób w jednym samochodzie) oraz planowania najbardziej efektywnych tras.
- Tam gdzie to możliwe, wybieraj dla personelu lub ekipy pojazdy elektryczne lub hybrydowe.
- Zachęcaj dostawców do korzystania ze zrównoważonych, niskoemisyjnych metod dostaw, takich jak kurierzy rowerowi, elektryczne furgonetki lub dostawy łączone.
- Transport lotniczy osób i towarów powinien być ostatecznością i być brany pod uwagę dopiero po wyczerpaniu wszystkich innych możliwości.

Zarządzanie logistyką wydarzenia:

- Przechowuj materiały budowlane i wynajmowane pojazdy blisko terenu festiwalu, aby ograniczyć emisję z ich transportu.
- Kupuj i wypożyczaj materiały od lokalnych dostawców, by zmniejszyć emisję związane z transportem.
- Zamawiaj hurtowo i organizuj odbiór lub dostawę wielu przedmiotów w jednym transporcie, aby uniknąć zbędnych przejazdów.
- Dla festiwali trwających kilka dni lub tygodni rozważ utworzenie na miejscu targu z produktami takimi jak świeże owoce i warzywa, artykuły biurowe czy ekologiczne produkty codziennego użytku (pasta do zębów, szczoteczki, artykuły higieniczne), aby uczestnicy nie musieli podróżować poza teren festiwalu w celu ich zakupu.

Poziom działań:

- PODSTAWOWY
- UMIARKOWANY
- AMBITNY
- STANOWIĄCY WYZWANIE

PODRÓŻE I TRANSPORT ↘

DZIAŁANIA

Organizacja transportu dla uczestników:

- Upewnij się, że wszystkie informacje dotyczące opcji transportu i tras dojazdu są przekazywane z wyprzedzeniem oraz regularnie powtarzane, aby uczestnicy mogli odpowiednio zaplanować podróż.
- Wykorzystaj stronę internetową festiwalu, reklamy publiczne i media społecznościowe do zachęcania uczestników do wyboru ekologicznych środków transportu i „zostawienia samochodu w domu”.
- Oferuj zachęty do podróżowania transportem niskoemisyjnym, takie jak bilety w obniżonej cenie, poczęstunek na trasie, bezpłatny prysznic po przyjeździe, wcześniejszy wstęp na teren festiwalu itp.
- Udostępnij jasne informacje o lokalizacji festiwalu przez aplikacje z mapami, aby uniknąć niepotrzebnych podróży i/lub zgubienia się.
- Zachęcaj do podróżowania pieszo lub rowerem, koordynując grupy, mapując i obsługując bezpieczną trasę we współpracy z lokalnymi władzami.
- Zapewnij bezpieczne i strzeżone parkingi dla rowerów oraz zorganizuj na terenie festiwalu punkt naprawy rowerów.
- Uwzględnij w cenie biletu opcję darmowego lub tańszego przejazdu transportem publicznym – skontaktuj się w tej sprawie z przewoźnikami.
- Zorganizuj usługi transferowe w okolicach głównych węzłów przesiadkowych lub zapewnij na nich system parkingowy „Parkuj i Jedź”.
- Opłaty za parking samochodowy przeznacz na inicjatywy zrównoważonego rozwoju; ogranicz lub zlikwiduj miejsca parkingowe.
- Organizuj grupy rowerowe z określonych lokalizacji, uruchamiając transport wahadłowy na najbardziej obciążonych trasach lub tworząc w mediach inicjatywy wspólnych przejazdów.
- Organizuj wydarzenia hybrydowe (łącznie formę stacjonarną i online), dzięki którym uczestnicy mogą brać udział w wybranych elementach festiwalu bez konieczności podróżowania.

Powiązanie
z SDGs ↘

Fot. Wiaty fotowoltaiczne, Lowlands 2022

Poziom działań:

- PODSTAWOWY
- UMIARKOWANY
- AMBITNY
- STANOWIĄCY WYZWANIE

PLAN DZIAŁANIA ▾

WODA

Woda pełni podczas wydarzeń szereg kluczowych funkcji. Dostęp do wody pitnej i odpowiednich warunków sanitarnych jest niezbędny dla zdrowia i dobrostanu. Woda wykorzystywana jest też do tłumienia kurzu, jako tymczasowy ciężar stabilizujący konstrukcje czy jako element atrakcji, np. w fontannach. Zmiany klimatyczne sprawiają, że problem niedoboru wody staje się coraz bardziej palący, nawet w krajach wcześniej niedotkniętych suszą. Jednocześnie z roku na rok rosną średnie temperatury latem, co pokrywa się ze szczytem sezonu festiwalowego i zwiększa zapotrzebowanie na czystą wodę pitną, by zapewnić nawodnienie personelu, artystów oraz publiczności.

Organizatorzy muszą zapewnić jasną strategię dotyczącą pozyskiwania, gospodarowania i utylizacji wody wykorzystywanej podczas wydarzeń. Nieodpowiednie zarządzanie wodą może prowadzić do niedoborów, marnotrawstwa zasobów, wysokich kosztów oraz zanieczyszczenia wód i gleby w otoczeniu festiwalu. Nadmierne lub niepotrzebne zużycie wody może też mieć poważne skutki społeczne, jeśli wpływa na dostępność wody w innych miejscach. Równie istotna jest kontrola ścieków.

Fot. Woda podczas @yafestivalen 2022 – ©Anki Grøthe

Nieprawidłowo zagospodarowane ścieki mogą powodować powodzie i problemy zdrowotne, a także być sprawcą zanieczyszczeń olejami, fekaliami i chemikaliami, które negatywnie oddziałują na środowisko. Zanieczyszczone ścieki mogą generować emisje gazów, a ich oczyszczanie bywa energochłonne, kosztowne i często wymaga stosowania toksycznych chemikaliów. Wybór metody oczyszczania ścieków i odpadów sanitarnych może też wpływać na emisje związane z transportem.

Prewencja jest kluczowa – zakaz stosowania toksycznych chemikaliów oraz użycie toalet bezwodnych lub suchych znacząco ogranicza powstawanie szkodliwych ścieków. Ponadto powstałe ścieki można często ponownie wykorzystać przed ich ostatecznym odprowadzeniem, a najlepsze praktyki obejmują naturalne metody oczyszczania (np. przy użyciu roślin), które usuwają zanieczyszczenia, eliminują patogeny i zachowują cenne składniki odżywcze.

WODA ↘

DZIAŁANIA

Oszczędzaj wodę i zapewniaj dostęp do niej:

- Utwórz na terenie festiwalu wiele punktów z wodą pitną, aby każdy miał do niej łatwy dostęp.
- Informuj wszystkich o konieczności oszczędzania wody i zakręcania kranów.
- Regularnie sprawdzaj, czy system dystrybucji wody nie ma przecieków.
- Wydajnie korzystaj z urządzeń zużywających wodę, np. piorąc ręczniki artystów czy sprzęt cateringowy, pierz pełne wsady i unikaj dodatkowych płukań.
- Zainstaluj urządzenia oszczędzające wodę, np. kran z przyciskiem, regulatory przepływu w kranach i prysznicach, toalety z podwójną spłuczką.
- Przy zakupie lub wynajmie urządzeń wykorzystujących wodę (pralki, zmywarki) zwracaj uwagę na oznaczenia zużycia wody na cykl.
- Używaj markiz z rynnami bocznymi (lub zamontuj rynny boczne na istniejących markizach) i zbieraj deszczówkę do ponownego wykorzystania.
- Zaprojektuj system dystrybucji wody na miejscu tak, aby zapewnić dobry dostęp do wszystkich obszarów, które wymagają wody, a zarazem ograniczyć odległość, na jaką woda musi być pompowana.
- Stawiaj na suche pisuary, suche toalety lub toalety z niskim poziomem spłukiwania.
- Jeśli konieczne są toalety ze spłukiwaniem, wodę z mycia rąk w umywalkach można zbierać i wykorzystywać do spłukiwania toalet.
- Gleby na terenach festiwalowych często ulegają zbitciu, co utrudnia naturalne wsiąkanie i odpływ deszczówki. Na stałych festiwalach warto rozważyć wdrożenie systemów zrównoważonego odprowadzania wody, by poprawić naturalny drenaż i wchłanianie.

Chroń zasoby wody:

- W miarę możliwości zakaż stosowania toksycznych chemikaliów.
- Każdy środek, który może przedostać się do wody, powinien być przyjazny dla środowiska, m.in. środki czystości, produkty higieny osobistej – szampony, pasty do zębów itp.
- Wymóg stosowania produktów ekologicznych należy jasno komunikować wszystkim użytkownikom, w tym ekipom sprzątającym, handlowcom, gastronomii i uczestnikom.
- Oleje i tłuszcze należy zbierać oddzielnie i nigdy nie wylewać ich do kanalizacji.
- Woda po myciu pędzli malarskich nie może być wylewana do odpływu – należy ją odparować, a osady farby wysuszyć.
- Puszki z zaschniętymi farbami lateksowymi/wodorozcieńczalnymi można wyrzucać do odpadów resztkowych, natomiast farby olejne, w sprayu oraz rozcieńczalniki należy traktować jako odpady niebezpieczne.

Poziom działań:

- PODSTAWOWY
- UMIARKOWANY
- AMBITNY
- STANOWIĄCY WYZWANIE

WODA ↘

DZIAŁANIA

Gospodarowanie ściekami

- Przygotuj plan drenażu terenu i zaznacz wszystkie źródła wody oraz obszary spływu.
- Upewnij się, że ścieki usuwane z terenu trafiają wyłącznie do odpowiednich instalacji.
- Warto rozważyć zastosowanie tymczasowych toalet, które ograniczają zużycie wody i redukują potrzebę stosowania chemikaliów, np. toalety próżniowe bądź kompostujące.
- Zidentyfikuj strumienie szarej wody (np. z umywalk i pryszniców), które mogą zostać ponownie wykorzystane, oraz opracuj metody jej zagospodarowania na miejscu, np. do splukiwania toalet.
- Jeśli organizator jest właścicielem terenu, powinien zainstalować ekologiczne toalety stałe.
- Oddzielaj mocz od pozostałych ścieków u źródła i odzyskuj z niego składniki odżywcze do ponownego wykorzystania w rolnictwie.
- Zaprojektuj odpowiedni, stały (i zgodny z przepisami) system oczyszczania ścieków na miejscu, instalując zbiorniki retencyjne i oczyszczalnie hydropobotaniczne.

Poziom działań:

- PODSTAWOWY
- UMIARKOWANY
- AMBITNY
- STANOWIĄCY WYZWANIE

Fot. Oczyszczanie wody, Paradise City – © Annika Wallis

Powiązanie
z SDGs ↘

PLAN DZIAŁANIA ▾

SPOŁECZNOŚĆ I BIORÓŻNORODNOŚĆ

Różnorodność biologiczna oznacza bogactwo organizmów żywych na danym obszarze i jest ściśle powiązana ze zdrowiem ludzi i planety. Organizacja wydarzeń może powodować uciążliwości dla mieszkańców i szkodzić cennym obszarom przyrodniczym w miastach i na wsi. Hałas, światło, śmieci i korki negatywnie wpływają na ludzi i dziką przyrodę, dlatego zarządzanie tymi czynnikami powinno być kluczowym elementem budowy, demontażu i przebiegu wydarzenia.

Zarządzanie i minimalizowanie negatywnego wpływu festiwalu lub wydarzenia na lokalną społeczność i bioróżnorodność w otoczeniu jest kluczowe, a często także wymagane prawnie. Dlatego ochrona i wspieranie społeczności oraz różnorodności biologicznej powinny stanowić nadrzędną zasadę przy planowaniu festiwalu.

Aby festiwal lub wydarzenie było zrównoważone w dłuższej perspektywie, kluczowe znaczenie ma prowadzenie dialogu i współpracy z lokalną społecznością oraz dostosowanie działań do lokalnych ekosystemów i ich wzmacnianie. Warto angażować społeczność lokalną wszędzie tam, gdzie to możliwe – zasięgać opinii, oferować darmowe bilety sąsiedztwu, zatrudniać lokalnych

pracowników tymczasowych, wynajmować sprzęt oraz kupować żywność i napoje na miejscu, by wspierać gospodarkę regionu. Należy chronić wrażliwe obszary, takie jak ciekі wodne czy tereny leśne, a także współpracować przy sprzątanіu i odbudowie zdegradowanych siedlisk.

Istnieje wiele metod, aby festiwal nie powodował szkód w środowisku lub minimalizował potencjalne negatywne skutki i wspierał bioróżnorodność zarówno na terenie wydarzenia, jak i w jego otoczeniu. Można to osiągnąć przeprowadzając badania przed festiwalem w celu ustalenia stanu wyjściowego, a następnie ponownie oceniając teren po jego zakończeniu. Zebrane dane mogą posłużyć do zidentyfikowania sposobów dalszej poprawy stanu środowiska.

Jeżeli na terenie wydarzenia stwierdzony zostanie niski potencjał bioróżnorodności, warto rozważyć działania mające na celu poprawę stanu pobliskich siedlisk, takich jak lasy, torfowiska czy tereny podmokłe. Takie podejście pokazuje lokalnym społecznościom i organizacjom ekologicznym dbałość o środowisko oraz stwarza okazję do budowania relacji i współpracy przy inicjatywach wspierających ekosystemy. Wspólnymi siłami możemy sprawić, że festiwale będą wspierać walkę z kryzysem bioróżnorodności.

SPOŁECZNOŚĆ I BIORÓŻNORODNOŚĆ ↘

DZIAŁANIA

Ochrona i zaangażowanie społeczności lokalnej:

- Zapraszaj lokalnych interesariuszy na spotkania planistyczne – mogą oni przedstawić sugestie dotyczące najlepszego zarządzania terenami otaczającymi wydarzenie.
- Zasięgaj opinii lokalnych społeczności na temat możliwości poprawy ich doświadczeń związanych z festiwalem.
- Zapewnij przejrzyste kanały komunikacji dla zgłaszania skarg przez okolicznych mieszkańców oraz wyznacz osobę odpowiedzialną za szybką i skuteczną reakcję.
- Ogłaszaj oferty pracy tymczasowej w pierwszej kolejności lokalnie i zatrudniaj jak najwięcej osób z sąsiednich społeczności.
- Korzystaj w jak największym stopniu z produktów i usług pochodzących od lokalnych, zrównoważonych dostawców, np. z wynajmu maszyn i namiotów, żywności i napojów, gadżetów, druku.
- Zezwól mieszkańcom na zbiórki charytatywne dla lokalnych organizacji w trakcie festiwalu.
- Zaoferuj darmowe bilety całej lokalnej społeczności albo, jeśli jest ona liczna, przekaz pulę biletów lokalnym stowarzyszeniom na loterie.
- Organizuj specjalne bezpłatne wydarzenia dla lokalnej społeczności.
- Ogranicz hałas nocny i zanieczyszczenie światłem.

Bezpieczeństwo i ochrona:

- Upewnij się, że na okolicznych drogach jest wystarczająco dużo światła, znaków i strażników, aby uniknąć wypadków drogowych.
- Zarządzaj tłumem w sposób bezpieczny i zapewnij wystarczającą liczbę służb ochrony i personelu medycznego.
- Opracuj solidny plan zarządzania ruchem oraz plan gotowości na wypadek zagrożeń, uwzględniający wszystkie możliwe sytuacje kryzysowe, w tym wypadki drogowe, silny wiatr, powódzie i pożary.
- Przygotuj ocenę ryzyka dla potencjalnie niebezpiecznych zadań lub obszarów i zapewnij odpowiednie szkolenia i środki ochrony osobistej, aby prace były wykonywane bezpiecznie i nie stwarzały zagrożeń dla pracowników ani otoczenia.

Ustalenie stanu wyjściowego środowiska:

- Zapoznaj się z lokalnymi planami i politykami środowiskowymi – mogą one wskazać potencjalne zagrożenia w okolicy oraz możliwości współpracy z lokalnymi grupami.
- Nawiąż kontakt z lokalnymi organizacjami działającymi na rzecz środowiska, aby pozyskać dostępne dane lub wcześniejsze inwentaryzacje bioróżnorodności na terenach festiwalowych oraz zidentyfikować obszary wrażliwe, znane już społeczności.
- Skorzystaj z usług profesjonalnej firmy konsultingowej zajmującej się ekologią w celu przeprowadzenia oceny bioróżnorodności (badanie klasyfikacji siedlisk) przed wydarzeniem, aby określić typy siedlisk, występujące gatunki roślin i zwierząt oraz ocenić wpływ wydarzenia na nie.
- Dane bazowe dotyczące ekosystemów mogą być wykorzystane do zaprojektowania terenu festiwalowego tak, by zminimalizować jego wpływ na siedliska i gatunki je zamieszkujące. Pozyskane informacje umożliwią również przeprowadzanie późniejszych badań ekologicznych w celu monitorowania zmian.

Poziom działań:

- PODSTAWOWY
- UMIARKOWANY
- AMBITNY
- STANOWIĄCY WYZWANIE

SPOŁECZNOŚĆ I BIORÓŻNORODNOŚĆ ↘

DZIAŁANIA

Wzmacnianie bioróżnorodności
i wspieranie lokalnej społeczności:

- Zorganizuj sprzątanie lokalnych siedlisk, np. lasów, żywopłotów lub plaż.
- Posadź drzewa i polne kwiaty na terenie festiwalu lub w jego otoczeniu.
- Zaangażuj lokalnego ekologa i zorganizuj miniankię na temat bioróżnorodności, w której weźmie udział publiczność.
- Zaproś lokalne grupy działające na rzecz ochrony środowiska do prowadzenia prelekcji lub warsztatów o lokalnej faunie i prowadzonych przez nie programach.
- Wyznacz ścieżki przyrodnicze lub strefy ciszy na terenie festiwalu, aby umożliwić kontakt z przyrodą bez zakłócania życia dzikich zwierząt.
- Jeśli wydarzenie jest wystarczająco duże i odbywa się w tym samym miejscu przez kolejne lata, rozważ utworzenie lokalnego funduszu ekologicznego, z którego lokalne organizacje mogłyby finansować projekty środowiskowe.

Ochrona terenu:

- Przejrzyj plan terenu i zaznacz obszary wrażliwe przyrodniczo; unikaj ich przy lokowaniu i budowie infrastruktury, np. dróg tymczasowych, scen, stref produkcyjnych, pól namiotowych, bloków sanitarnych itp.
- Zabroń dostępu do szczególnie wrażliwych miejsc, np. siedlisk ptaków, cieków wodnych, kryjówek nietoperzy.
- Zwiększ liczbę ogrodzeń, taśm ostrzegawczych i oznakowania na ścieżkach i granicach festiwalu, aby zniechęcić ludzi do wchodzenia na chronione obszary. Zapewnij wyraźne oznakowanie toalet, by ograniczyć nielegalne załatwianie potrzeb fizjologicznych w miejscach niechronionych.
- Zachowaj strefy buforowe przy ciekach wodnych, aby chronić je przed śmieciami i zanieczyszczeniami, np. spływem moczu z nieodpowiednich toalet.
- Wyznacz miejsca do używania i sprzątania substancji niebezpiecznych, np. farb i paliw. W pobliżu tych stref oraz innych miejsc zagrożonych przypadkowym skażeniem (jak np. stoiska gastronomiczne, toalety) umieść zestawy do neutralizacji wycieków.
- Zaleca się wyznaczanie stref ochrony systemu korzeniowego drzew wrażliwych, z zastosowaniem ogrodzeń oraz oznakowania informacyjnego.
- Zwiększ ilość materiałów pokrywających teren i rozłóż je na większym obszarze, aby skuteczniej chronić glebę.

- Przygotuj plany zarządzania kryzysowego na wypadek trudnych warunków pogodowych i zdarzeń losowych, zapewniające ochronę zarówno ludzi, jak i środowiska lokalnego.
- Upewnij się, że plany zarządzania kryzysowego oraz oceny ryzyka uwzględniają lokalne, regionalne, wojewódzkie plany reagowania na katastrofy, takie jak pożary lasów, gwałtowne powodzie, silne burze z wyładowaniami atmosferycznymi, które w związku ze zmianami klimatu będą coraz częstsze i intensywniejsze.

Powiązanie
z SDGs ↘

Poziom działań:

- PODSTAWOWY
- UMIARKOWANY
- AMBITNY
- STANOWIĄCY WYZWANIE

ŹRÓDŁA I MATERIAŁY:

- **A GREENER FUTURE**
<https://www.agreenerfuture.com/>
- **ZIELONY ŁAD NA RZECZ CYRKULARNYCH FESTIWALI**
<https://www.greendeals.nl/sites/default/files/2022-08/C-231%20Green%20Deal%20on%20Circular%20Festivals.pdf>
- **Zielona strategia dla sektora kultury w Norwegii**
<https://xn--grntveikart-hgb.no/>
- **Strategia redukcji plastiku w Malezji do 2030 roku**
https://enviliance.com/regions/southeast-asia/my/report_2445
- **Toolkit dla festiwali przyszłości:**
<https://www.futurefestivaltools.eu/self-assessment-en/>
- **17 CELÓW | Zrównoważony rozwój (un.org)**
<https://sdgs.un.org/goals>

EDYTOWALNY PLAN DZIAŁAŃ

Edytowalną wersję Planu Działań możesz pobrać tutaj:
[EU Green Roadmap - Plan działań](#)

ŹRÓDŁA GRAFIK:

- Sustainability Icons Vectors by Vecteezy
- Lines Vectors by Vecteezy
- Soccer Vectors by Vecteezy

POZOSTAŁE MATERIAŁY:

- https://www.fingal.ie/sites/default/files/2021-05/green-festival-fingal_ver3.pdf
- https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/02/SYR_AR5_FINAL_full.pdf
- <https://www.ipcc.ch/reports/>
- <https://www.ibm.com/blogs/internet-of-things/sustainability-action-plan-guidance-and-template/>
- https://inside.fei.org/system/files/FEI%20Sustainability%20Handbook%20-%20For%20Event%20Organisers_2023.pdf
- <https://www.dpc.nsw.gov.au/tools-and-resources/event-starter-guide/sustainability/>
- <https://ourworldindata.org/food-choice-vs-eating-local>
- <https://hta.org.uk/news-events-current-issues/sustainability>
- <https://www.epa.gov/sustainable-management-food>
- <https://acceleratingaction.com/>
- <https://www.linkedin.com/pulse/checklist-help-you-plan-sustainable-events-2022-beyond-alecia-may>
- <https://www.brightest.io/biodiversity-kpi-measurement-targets-strategy>
- <https://greenbusinessbureau.com/industries/hospitality/sustainable-event-planning/>
- <https://www.schaeffler-sustainability-report.com/2017/facts-and-figures/sustainability-roadmap.html>
- <https://help.it.ox.ac.uk/reduce-your-cfp>
- https://corporate-citizenship.com/wp-content/uploads/dlm_uploads/Sustainability-Strategy-Simplified1.pdf
- <https://biofriendlyplanet.com/eco-friendly-tips/sustainable-festival-solutions-to-keep-it-green-this-summer/>
- <https://www.unepfi.org/wordpress/wp-content/uploads/2021/06/PRB-Biodiversity-Guidance.pdf>
- <https://documents.manchester.ac.uk/display.aspx?DocID=56701>
- https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0299&from=EN>
- <https://www.sustainalize.com/news/to-offset-or-not-to-offset-thats-the-question/>
- <https://pub.norden.org/temanord2022-563/#120584>
- <https://www.unep.org/explore-topics/climate-action/what-we-do/climate-action-note/state-of-climate.html>

EUROPEJSKA STRATEGIA ZIELONYCH FESTIWALI 2030

Współfinansowane przez Unię Europejską. Wyrażone opinie i poglądy należą wyłącznie do autora(ów) i niekoniecznie odzwierciedlają stanowisko Unii Europejskiej ani Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Ani Unia Europejska, ani organ przyznający dofinansowanie nie ponoszą odpowiedzialności za treści w nim zawarte.

Co-funded by
the European Union

